

Raport de evaluare
a realizării Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de
prevenire și combatere a corupției pentru perioada 2007-2009
(I trimestru 2009)

Cu referire la anul 2009, în Planul de acțiuni pentru realizarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a corupției sunt specificate 54 de acțiuni cu termen permanent de realizare.

La situația din 24.04.2009, în adresa Secretariatului Grupului de monitorizare au parvenit rapoartele privitor la măsurile realizate în trimestru I curent de la următoarele instituții: Ministerul Educației și Tineretului, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Sănătății, Biroul Național de Statistică, Camera de Licențiere, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Reintegrării, Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, Serviciul Grăniceri și Curtea de Conturi.

Activitatea nr. 1 „Elaborarea proiectelor de acte legislative în vederea facilitării procesului de prevenire și combatere a corupției”:

Din activitățile, specificate la acest capitol, se menționează Legea nr. 271-XVI din 18.12.2008 privind verificarea titularilor și candidaților la funcții publice, promulgată de Președintele Republicii Moldova la 19.02.2008; Codul subsolului, adoptat prin Legea nr. 3-XVI din 02.02.2009; proiectul de Lege privind autorizarea executării lucrărilor în construcții, examinat în ședința Guvernului din 28.01.2009 și remis Parlamentului Republicii Moldova spre adoptare (nr. 373 de înregistrare din 12.03.2009).

În perioada raportată, C.C.C.E.C. a examinat **182 proiecte** de acte legislative și normative, dintre care au fost expertizate **76 proiecte**, în urma cărora au fost întocmite **10 rapoarte de expertiză**.

Activitatea nr. 3 „Eficientizarea sistemului instituțional”:

Privitor la implementarea măsurilor de prevenire a corupției în procedurile de recrutare, selectare și angajare în funcții publice, toate instituțiile raportoare au menționat despre respectarea cu strictețe a prevederilor Legii nr.158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Hotărârii Guvernului nr. 201 din 11.03.2009 despre aprobarea Regulamentului cu privire la ocuparea funcției publice vacante prin concurs și Regulamentului cu privire la perioada de probă pentru funcționarul public debutant. Condițiile de participare la concurs și funcțiile vacante se plasează pe site-ul oficial al instituțiilor.

Un aspect important în activitatea analitică a C.C.C.E.C. îl constituie organizarea schimbului de informații între organele de drept, conlucrarea cu alte instituții publice. În acest sens, a fost solicitată asistența Procuraturii Anticorupție și Procuraturii Generale la elaborarea studiilor privind fenomenul corupției la săvârșirea infracțiunii de trafic de ființe umane și privitor la sentințele emise de instanțele de judecată pe dosarele penale privind infracțiunile de corupție. În cadrul ședinței din 21.03.2009, desfășurată cu participarea reprezentanților C.C.C.E.C., Procuraturii Anticorupție și Agenției pentru Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare, s-au evaluat recente încălcări constatate în procesul achizițiilor publice

și au fost formulate propuneri de modificare a prevederilor actelor normative ce vizează segmentele vulnerabile în domeniu.

Activitatea nr.4 „ Prevenirea corupției în administrația publică”.

În trimestru I curent autoritățile publice au demarat activitățile de implementare a Hotărârii Guvernului nr. 906 din 28.07.2008 cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice.

Conform prevederilor hotărârii prenotate, C.C.C.E.C. acordă suport consultativ tuturor organelor centrale de specialitate ale autorităților publice. Astfel, echipa de formatori din cadrul Departamentului Prevenirea Corupției a C.C.C.E.C., numită prin Ordinul conducerii Centrului nr.42d din 25.12.2008, a organizat și desfășurat la 02 februarie a.c. o întrunire cu **50** reprezentanți ai tuturor organelor centrale de specialitate ale administrației publice. Urmare instrucțiunilor primite, instituțiile au raportat despre crearea grupurilor de lucru, care actualmente evaluează riscurile de corupție în cadrul autorităților pe care le reprezintă. În vederea inițierii etapei I a evaluării „Evaluarea precondițiilor”, în perioada 25-27 martie a.c., formatorii, în comun cu dl. Cornel-Virgiliu Călinescu, expert anticorupție în cadrul Proiectului MOLICO, au organizat în incinta Centrului 5 instruire cu tematica “Metodologia de evaluare a riscurilor. Evaluarea precondițiilor. Perfecționarea integrității în serviciul public prin autoevaluarea riscurilor coruptibilității”. La instruire au participat **90 de funcționari publici**, membri ai grupurilor de lucru din cadrul a **25 instituții** publice. Ca temă pentru acasă membrilor grupurilor de lucru li s-a propus completarea tabelelor referitoare la evaluarea generală a cadrului legal relevant activității instituției, plasarea organigramei în raportul de autoevaluare, precum și pregătirea documentației necesare pentru completarea catalogului posturilor.

În vederea menținerii unui dialog deschis cu grupul reprezentativ al societății civile, îmbunătățirii transparenței procesului decizional și consolidării imaginii C.C.C.E.C., și-a început activitatea Consiliul Civil, instituit conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 1210 din 29.10.2008. Consiliul Civil s-a întrunit în 5 ședințe de lucru. În cadrul ședinței din 26.03.2009, au fost aprobate: Planul de activitate al Consiliului Civil pentru anul 2009; Regulamentul intern de organizare și funcționare al Consiliului Civil privind monitorizarea CCCEC; Metodologia de monitorizarea a C.C.C.E.C. de către Consiliul și Codul de Etică al membrilor Consiliului Civil. Informația relevantă privitor la Consiliul Civil este plasată pe site-ul www.cccec.gov.md, care încorporează un modul aparte dedicat activității acestuia.

În scopul prevenirii corupției în sistemul de învățământ, Ministerul Educației și Tineretului a organizat întruniri zonale și seminare republicane privind informarea tuturor factorilor implicați despre organizarea transparentă a procedurii de evaluare a rezultatelor școlare în anul 2009. De asemenea, a fost elaborată și remisă instituțiilor de învățământ profesional de toate nivelurile circulara nr. 03/14-262 din 19. 03. 2009, prin care s-a solicitat realizarea unui șir de acțiuni pentru diminuarea fenomenului corupției, inclusiv:

- perfectarea/includerea în curriculum-ul școlar și universitar a unor teme cu referire la promovarea statului de drept, educarea intoleranței față de fenomenul corupției, analiza metodelor de prevenire a fenomenului corupției;
- asigurarea funcționării permanente la nivel instituțional a „liniilor fierbinți”;
- stabilirea rating-ului absolvenților în promoția anului respectiv;
- mediatizarea rezultatelor sesiunilor, inclusiv prin organizarea sondajelor de opinie (în acest context, Ministerul Educației și Tineretului a solicitat Universității de Stat din Moldova elaborarea unui chestionar pentru organizarea sondajelor de opinie pe parcursul sesiunilor, prin intervievarea studenților privind actele de abuz și de corupție din cadrul instituțiilor de învățământ superior).

În ceea ce privește implementarea unui mecanism de evidență, control și raportare privind fondurile bănești, colectate în instituțiile de învățământ, Ministerul Educației și Tineretului raportează că pentru perfecționarea cadrului legal de funcționare a asociațiilor părintești, noul Cod al învățământului, care urmează a fi promulgat de către Președintele Republicii Moldova, include și articolul „Activitatea asociațiilor părintești”. În baza noului Cod, va fi elaborat Regulamentul cu privire la activitatea asociațiilor părintești, care va prevedea și mecanismul de evidență, de control și de raportare în privința fondurilor bănești colectate.

În rezultatul efectuării studiului sociologic „Percepția fenomenului corupției în sistemul educațional”, realizat de organizația neguvernamentală „CRRAS” în colaborare cu C.C.C.E.C., cu suportul financiar a Departamentului de Justiție al SUA (USDOJ), Corporația Provocările Mileniului (MCC) și în baza recomandărilor expuse a fost elaborat un Plan de acțiuni. Planul prenotat, semnat de C.C.C.E.C. și Ministerul Educației și Tineretului la începutul a.c., are ca scop diminuarea fenomenului corupției în sistemul de învățământ prin eliminarea factorilor de risc coruptibili, sporirea transparenței și responsabilității. Principalele obiective ale planului de acțiuni sunt: perfecționarea și mediatizarea cadrului normativ de organizare și desfășurare a admiterii la studii; reducerea riscurilor de corupție în procesul de susținere a examenelor de absolvire și de bacalaureat; monitorizarea și asigurarea corectitudinii și transparenței examenelor de admitere la studii; raportarea și mediatizarea cazurilor de corupție și de abuzuri în instituțiile de învățământ precum și a penalizărilor aplicate; sporirea transparenței activității instituțiilor educaționale din Republica Moldova.

Serviciul Vamal a elaborat Strategia de combatere a fraudelor și a corupției pentru anul 2009-2011, aprobată prin Ordinul conducerii Serviciului Vamal nr. 67-O din 04.03.2009. Scopul Strategiei constă în asigurarea securității economice a statului și facilitarea comerțului prin reducerea fraudelor vamale și a corupției în sistemul vamal.

Activitatea nr. 5 „Educarea anticorupție a funcționarilor publici”

La 17 martie a.c. Departamentul prevenirea corupției al C.C.C.E.C., în parteneriat cu Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova și cu suportul financiar al Proiectului MOLICO, a desfășurat ultima sesiune de instruire (cea de-a treia) a formatorilor anticorupție din cadrul consiliilor raionale.

Notă: Primele două sesiuni s-au desfășurat în lunile septembrie și octombrie 2008, iar instruirea a fost oferită de experții din cadrul Proiectului MOLICO, Transparency International-Moldova, Institutului de Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul,” Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției, precum și reprezentanți ai C.C.C.E.C., Procuraturii Generale, Procuraturii Anticorupție, Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova și Ministerului Administrației Publice Locale.

Din cei 32 reprezentanți ai autorităților publice locale care au participat la instruire, au fost selectați **12 reprezentanți** din cadrul consiliilor: Călărași, Criuleni, Dondușeni, Fălești, Glodeni, Leova, Rezina, Sîngerei, Soroca, Căușeni, Bălți și al UTA Găgăuzia, fiind desemnați prin certificat drept formatori anticorupție.

În vederea sensibilizării anticorupție a opiniei publice, colaboratorii Departamentului prevenirea corupției al C.C.C.E.C. au desfășurat **26 de întruniri** anticorupție la care au participat estimativ **917 persoane**. Discuțiilor au fost supuse tematicile: prevenirea corupției în sectorul educațional; ocrotirii sănătății; cadrul legal și calificarea juridico-penală a infracțiunilor de corupție; percepția și atitudinea față de fenomenul corupției; conflictul de interese; codul de conduită a funcționarului public etc.

De instruire în domeniul anticorupție au beneficiat și elevii r. Anenii Noi. Astfel, în martie a.c. colaboratorii C.C.C.E.C., în cooperare cu autoritățile publice locale ale raionului, au organizat **două Școli anticorupție** pentru liceenii claselor a XII-a atât din oraș, cât și din localitățile raionului.

Toate instituțiile raportoare au menționat despre desfășurarea orelor de pregătire profesională a angajaților cu tematica „Politica conflictului de interese și comportamentului etic, actele legislative în vigoare”.

Activitatea nr. 6 „Optimizarea controalelor și conlucrarea cu organele de drept”

Curtea de Conturi a efectuat auditul performanței privind achizițiile publice în condițiile noii legi pe perioada anului 2008.

În cadrul acestui audit s-a examinat modul în care entitățile auditate respectă principiile economicității, eficienței și eficacității la efectuarea achizițiilor publice. Astfel s-a pus accent pe următoarele obiective: - dacă noua lege privind achizițiile publice a rezultat în îmbunătățirile intenționate în cadrul proceselor de achiziții ale Guvernului; - dacă Agenția Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare își îndeplinește funcțiile în conformitate cu noua lege privind achizițiile publice; - dacă entitățile monitorizează în mod adecvat realizarea contractelor, pentru a se asigura că ceea ce trebuia de achiziționat a fost furnizat la timp, conform prețului contractat și calității specificate. Rapoartele privind auditul performanței urmează a fi examinate în ședința plenară și adoptate printr-o hotărâre a Curții de Conturi.

Activitatea nr. 7 „Asigurarea transparenței în sectorul public”

În vederea asigurării transparenței în procesul de elaborare a actelor normative, autoritățile publice plasează pe paginile web proiectele de acte normative elaborate. De asemenea, pe site-urile oficiale ale instituțiilor publice permanent sunt publicate

informații atât ce țin de procesul decizional al acestora, cât și privind alte activități desfășurate.

În activitatea de prevenire sunt puse în valoare și mijloacele mass-media prin difuzarea comunicatelor de presă și reportaje TV.

Conform prevederilor Legii nr. 1264 – XV din 19.07.2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății demnitarilor de stat, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere, pe site-urile oficiale al Guvernului și Ministerului Finanțelor a fost plasată informația cu privire la venituri și proprietăți ale unor categorii de funcționari, subiecți ai declarării. Informația se referă la perioada 01.01.08 – 31.12.08.

Camera de Licențiere, în cadrul Proiectului SUA în Republica Moldova „Reforma Cadrului de Reglementare a Activității de Întreprinzător” (USAID/BIZTAR), a creat și implementează, începând cu 15.01.2009, Sistemul Informațional Electronic al Camerei de Licențiere – SIECL, care constă din Registrul electronic de licențiere, sistemul electronic de informare și consultare a agenților economici la fiecare din cele 37 genuri de activitate, licențiate de Cameră, „ Ghidul de licențiere” și „ Ghișeul unic” electronic al Camerei. Acest sistem constituie un suport considerabil întru susținerea bussinesului, asigurând relații obiective, transparente și constructive între Cameră și societate, inclusiv comunitatea mediului de afaceri. Atenția agenților economici și cetățenilor se va axa asupra cadrului legal, excluzându-se influența factorului uman, a intereselor de grup sau personale.

În scopul îmbunătățirii serviciilor oferite cetățenilor de către stat, precum și a reducerii corupției în sistemul fiscal din Moldova, cu susținerea Programului Preliminar de Țara al Fondului “Provocările Mileniului” a fost creat Centrul de Apel în cadrul Inspectoratului Fiscal Principal de Stat. La 19 martie a.c. a avut loc ceremonia de inaugurare al Centrului. Activitatea Centrului de Apel va contribui la eliminarea contactului excesiv dintre contribuabil și personalul administrației fiscale prin oferirea asistenței gratuite prin intermediul telefonului, metodă simplă și ușor accesibilă pentru utilizatori în vederea obținerii informațiilor despre impozite.

În scopul asigurării funcționării mecanismului de semnalare a actelor de corupție, în instituții funcționează telefoanele de încredere, un șir de petiții sunt recepționate prin intermediul poștei electronice. De asemenea, sunt instalate cutii pentru petiții și reclamații.

În vederea realizării Hotărârii Guvernului nr.1461 din 19.12.2008 cu privire la aprobarea *Regulamentului privind mecanismul de semnalare și monitorizare a nivelului Corupției în autoritățile publice*, C.C.C.E.C. a întreprins următoarele acțiuni:

- pe site-ul instituției a fost plasat anunț cu privire la organizarea concursului prin cererea de ofertă privind achiziționarea serviciilor de monitorizare a semnalărilor cu privire la actele de corupție comise de colaboratorii CCCEC;
- la ședința Comisiei de concurs din 23 februarie a.c., Centrul de Investigații și Consultanță SocioPolis a fost selectat în calitate de organizație care va presta serviciile de organizare a procedurii de semnalare și monitorizare a nivelului corupției în C.C.C.E.C.

- la 02 martie a.c., a fost încheiat contractul de prestare a serviciilor, între C.C.C.E.C. și SocioPolis, în baza căruia monitorul este responsabil de colectarea, procesarea, interpretarea semnalărilor interne și externe cu privire la actele de corupție în cadrul instituției monitorizate.
- pe pagina web a Centrului (www.cceec.gov.md) a fost plasat un comunicat informativ care include o descriere detaliată a mecanismului de semnalare a cazurilor de corupție în C.C.C.E.C.
- întru mediatizarea mecanismului de semnalare a cazurilor de corupție la 20 martie a.c., în incinta Centrului, a avut loc conferința de presă în cadrul căreia a fost lansată campania publicitară cu mesajul „*Cunoști un caz de corupție în C.C.C.E.C.? Aplică „Cartonașul Galben”*”. A fost demonstrat procesul de semnalare Pas cu Pas, distribuite pliante cu conținut descriptiv privind procesul de semnalare în care sunt expuse informații privind amplasarea boxelor pentru colectarea formularelor completate, așteptările legate de semnalarea cazurilor de corupție, etc. La conferință au participat dna Swann, expert în cadrul Proiectului „Provocările Mileniului”, reprezentanți ai societății civile, instituțiilor media.

Activitatea nr. 8 „Antrenarea societății civile în prevenirea corupției”

Ministerul Sănătății implică în continuare în procesul de elaborare a proiectelor de acte normative reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale ce activează în domeniul sănătății. Exponenții ONG-ilor continuă să recepționeze pe adresele electronice Agenda evenimentelor media și Comunicatele de presă ale Ministerului. Pe site-ul oficial al Ministerului Sănătății sunt publicate în continuare datele de contact și domeniile de activitate ale ONG-ilor care activează în domeniul sănătății. Acțiunea permite dezvoltarea și încurajarea colaborării dintre ONG-ri, autoritățile publice și mass-media.

C.C.C.E.C. a organizat 2 întruniri cu reprezentanții Întreprinderii de stat "Eugene Ionesco" în scopul stabilirii unor relații de parteneriat cu promovarea ulterioară în țară a unei piese de teatru ce abordează subiectul corupției în societatea noastră.

Activitatea nr. 9 „Implementarea instrumentelor internaționale ale UE, CoE, ONU, OECD, NATO etc.

La etapa finală de implementare se află Planul Preliminar de țară (PPT) în cadrul Programului S.U.A. „Provocările Mileniului”. O analiză obiectivă a performanțelor Guvernului în implementarea reformelor prioritare din domeniul anticorupție, prevăzute în PPT, oferă organizațiile membre ale Alianței Anticorupție, selectate în calitate de monitori de către finanțatori.

La 14 aprilie a.c. a fost prezentat publicului al 5-lea Raport de monitorizare (final), care cuprinde o evaluare a activităților desfășurate în trimestru I a.c. de către instituțiile responsabile de implementarea PPT. În concluziile experților se menționează că de bună gestionare a activităților au dat dovadă Ministerul Sănătății, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și C.C.C.E.C.

Notă: Raportul de monitorizare poate fi accesat pe pagina oficială a Guvernului Republicii Moldova (www.mca.gov.md).

În trimestru I a.c. organele centrale de specialitate ale administrației publice au întreprins o serie de activități în vederea implementării cap. III „Combaterea corupției” din Agenda de Integrare Europeană pentru anul 2009. În conformitate cu Decizia Comisiei Naționale pentru Integrare Europeană (CNIE) din 27.01.2009, monitorizarea consecventă a procesului de implementare a Agendei este asigurată de Grupul special de coordonare interdepartamentală, instituit prin decizia CNIE din 25.06.2008.

Notă: Informații relevante privitor la activitățile desfășurate la acest compartiment pot fi accesate pe paginile www.integrare.gov.md și www.cccec.gov.md.

La inițiativa Misiunii EUBAM au fost lansate două grupuri de lucru permanente în contextul cooperării interstatale a organelor de drept moldovenești și ucrainene, sub aspect operativ și analitic, în contracararea crimelor aferente frontierei de stat. C.C.C.E.C. participă la cel de-al doilea grup, al cărui domeniu de interes este combaterea contrabandei de droguri, arme, bunuri, țigări și alte fraude vamale. În trimestru I au fost desfășurate în or. Odesa **2 ședințe** al acestui grup de lucru, la 28.01.09 și 19.03.09.

Secretariatul Grupului de monitorizare